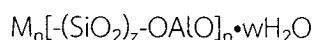

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 จีโอโพลิเมอร์

จีโอโพลิเมอร์ (Geopolymer) เป็นวัสดุเชื่อมประสานชนิดหนึ่งที่มีส่วนผสมของแร่ธาตุเป็นองค์ประกอบเกิดปฏิกิริยาเคมี โดยองค์ประกอบทางเคมีของแร่ธาตุนั้นจะอยู่ในรูปอสัณฐาน (Amorphous) ซึ่งมีองค์ประกอบของซิลิกา (SiO_2) และอะลูมินา (Al_2O_3) เป็นหลัก เมื่อผสมกับด่างอัลคาไลไฮดรอกไซด์ (Alkali hydroxide) สารละลายโซเดียมซิลิเกต (Sodium silicate solution) และเร่งปฏิกิริยาด้วยความร้อน สามารถก่อตัวและแข็งตัวทำให้รับแรงได้

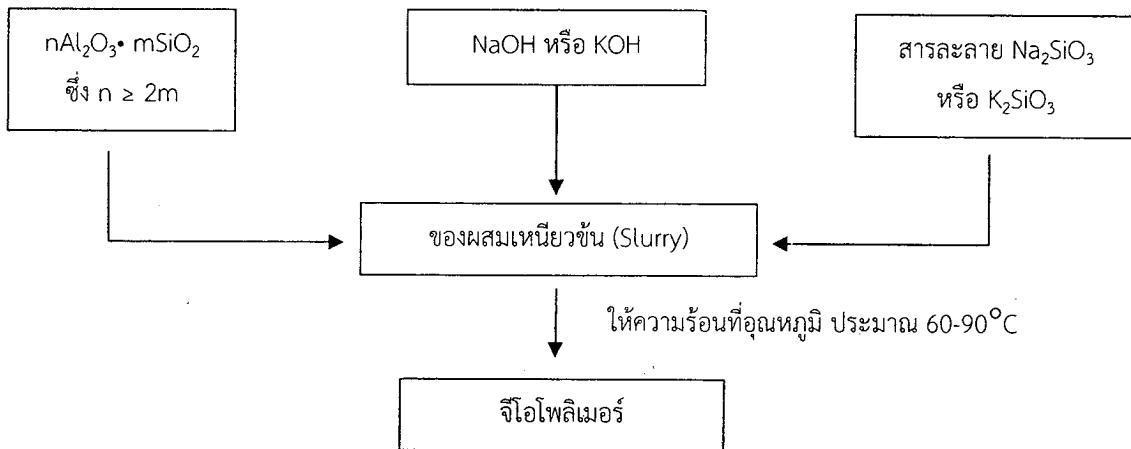
เมื่อ M คือโลหะอัลคาไลน์

ก คือจำนวนหน่วยโมเลกุลที่ต่อการเป็นสายโซ่หรือ Degree of polycondensation

z คือตัวเลข 1, 2 หรือ 3

w คือจำนวนโมเลกุลของน้ำ

การทำปฏิกิริยาลูกโซ่ของ Si และ Al ใช้สารละลายที่เป็นด่างสูง และใช้ความร้อนเป็นตัวเร่งพบร่วมสามารถใช้ถ้าโดยจากการเผาถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระเบ้าไฟฟ้าหรือวัสดุที่มีองค์ประกอบของซิลิกา (SiO_2) และอะลูมินา (Al_2O_3) ในการทำจีโอโพลิเมอร์ที่สามารถรับแรงได้ดี เช่นเดียวกับการใช้ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ สารจีโอโพลิเมอร์ดังกล่าวได้มาจากการผสมถ้าโดยกับสารประกอบอัลคาไลน์ และใช้ความร้อนในช่วง $60 - 90^\circ\text{C}$ ในการเร่งปฏิกิริยา สารประกอบอัลคาไลน์ ได้แก่ สารอัลคาไลน์ซิลิเกต เช่น โซเดียมซิลิเกต (Na_2SiO_3) และอัลคาไลน์ไฮดรอกไซด์ เช่น โซเดียมไฮดรอกไซด์ (NaOH) หรือโปแทสเซียมไฮดรอกไซด์ (KOH) (ปริญญา 2548; อุบลลักษณ์ 2549)

รูปที่ 2.1 การเกิดสารจีโอโพลิเมอร์ (อุบลลักษณ์ 2549; อุบลลักษณ์และปริญญา 2552)

2.2 ระบบการเผาถ่านหิน

การเผาถ่านหินบดเป็นขั้นตอนในการผลิตกระแสไฟฟ้ามีขั้ยู่ทั่วไป 3 ระบบ ได้แก่ ระบบที่เผาด้วยความร้อนสูง ระบบที่เผาด้วยความร้อนปานกลาง และระบบที่เผาด้วยความร้อนต่ำ (ปริญญา 2548)

1. ระบบที่เผาด้วยความร้อนสูง ระบบนี้จะใช้อุณหภูมิในการเผาสูงถึง $1500-1700\text{ }^{\circ}\text{C}$ เป็นระบบที่ใช้แรงลมหมุนวน ที่อุณหภูมิสูง เก้าถ่านหินที่ได้จะหลอมละลายและประมวลกันเป็นเม็ดหรือก้อน ได้เป็นถักกันเตาตกลงในอ่างน้ำด้านล่าง เก้าลายขนาดเล็กจากการเผาแบบนี้จะมีปริมาณค่อนข้างน้อย และมักมีลักษณะเป็นเม็ดแก้วใส (Vitreous particle)

2. ระบบที่เผาด้วยความร้อนปานกลาง ระบบนี้ใช้อุณหภูมิในการเผาในช่วงระหว่าง $1100-1400\text{ }^{\circ}\text{C}$ เป็นระบบการเผาที่ใช้ถ่านหินบด (Pulverized coal combustion, PCC) เก้าถ่านหินที่ได้ส่วนใหญ่เป็นเก้าลาย ที่เหลือเป็นถักหักหรือถักกันเตา เก้าลายที่ได้จากการเผาแบบนี้ประมาณร้อยละ 70-90 มีคุณสมบัติเป็นปอชโซล่า และเป็นเก้าลายที่เหมาะสมในการใช้แทนที่ปูนซีเมนต์บางส่วนเพื่อทำคอนกรีต หรือผลิตจีโอโพลิเมอร์ ซึ่งโรงงานไฟฟ้าขนาดใหญ่ เช่น โรงไฟฟ้าแม่เมาะใช้ระบบการเผาประเภทนี้

3. ระบบที่เผาด้วยความร้อนต่ำ ระบบนี้เป็นการเผาในเตาเผาฟลูอิดไดซ์เบด (Fluidizedbed combustion, FBC) อุณหภูมิที่ใช้ค่อนข้างต่ำ คือไม่เกิน $900\text{ }^{\circ}\text{C}$ ถ่านหินที่บดจนมีขนาดเล็กมากผสมกับหินปูนจะถูกพ่นเข้าไปในเตาเผาพร้อมกับอากาศร้อน ถ่านหินและหินปูนที่พ่นเข้าไปจะแขวนลอยอยู่ในคลื่นอากาศร้อน โดยมีลักษณะคล้ายของเหลวเดือด ขณะที่ถ่านหินเผาใหม่หินปูนจะทำหน้าที่คล้ายฟองน้ำดักจับก้าชกำมะถัน หรือซัลเฟอร์ออกไซด์ (SO_x) ที่เกิดขึ้น ความร้อนที่เกิดจากการเผาใหม่ถ่าน

หินจะนำมาต้มน้ำทำให้เกิดไอน้ำไปหมุนกังหันของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า กระบวนการนี้สามารถลดปริมาณ ก๊าซกำมะถันที่จะถูกปล่อยออกมายจากการเผาไหม้ได้ถึงร้อยละ 90 นอกจากนี้อุณหภูมิของหม้อไอน้ำที่ใช้กระบวนการนี้ยังต่ำกว่าอุณหภูมิที่ใช้ในวิธีการเดิม อีกประโภชน์ของการเผาไหม้ที่อุณหภูมิต่ำ คือลด ปริมาณมลพิษที่เกิดจากก๊าซในต่อเรนหรือในต่อเรนออกไซด์ (NO_x) ในถ่านหินได้อีกด้วย

การเผาแบบฟลูอิดไดซ์เบด ทำให้ได้ถ่านหินรูปร่างที่ไม่แน่นอน และมีส่วนประกอบที่เป็น ผลึกสูง เนื่องจากเผาที่อุณหภูมิสูงไม่เพียงพอ เถ้าโลยที่ได้นี้แม้สามารถนำมาใช้เป็นสารปอชโซลานได้ แต่ไม่ดีเท่ากับถ้าถ้าโลยที่ได้จากการเผาด้วยความร้อนปานกลาง อย่างไรก็ตามระบบการเผาแบบนี้เริ่มมีใช้มากในโรงไฟฟ้านาดเล็ก หรือโรงงานต่างๆ (Chindaprasirt and Rattanasak, 2010)

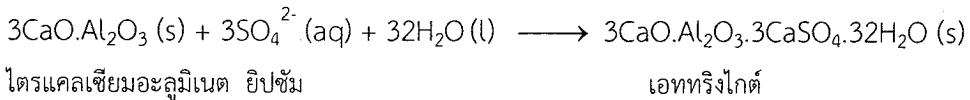
ด้วยเหตุผลดังกล่าว การผลิตจีโอโพลิเมอร์จึงนิยมใช้ถ้าโลยจากการเผาถ่านหินแบบใช้หินบด หรือ PCC เป็นวัตถุดีบ เนื่องจากถ้าโลยชนิดนี้มีบริมาณร้อยละ 70-90 มีสมบัติเป็นสารปอชโซลาน ซึ่ง มีความว่องไวในการเกิดปฏิกิริยา จีโอโพลิเมอร์ที่ผลิตจากถ้าโลยที่เผาแบบ PCC ให้ค่ากำลังอัดที่สูง กว่าและคงทนกว่าวัสดุที่ผลิตจากปูนซีเมนต์ในอายุเท่ากัน และให้สมบัติทางกายภาพที่ดีกว่าจีโอโพลิ เมอร์ที่ผลิตจากวัสดุชนิดอื่นๆ เช่น ตินขาวเผา

การผสมอะลูมิเนียมไฮดรอกไซด์ลงในส่วนผสมจีโอโพลิเมอร์จะทำให้เกิดปฏิกิริยากับ สารประกอบซัลเฟตในถ้าโลย FBC เป็นเอทธิงไกต์ ถ้าโลย FBC มีบริมาณแคลเซียมออกไซด์ (CaO) และแคลเซียมซัลเฟต (CaSO_4) ในปริมาณที่สูงเช่นกัน ซึ่งเกิดจากการพ่นปูนขาวเข้าไปจับก้าช SO_x ใน ระบบการเผาแบบฟลูอิดไดซ์เบด CaSO_4 ในถ้าโลย FBC สามารถทำปฏิกิริยากับอะลูมินา (ซึ่งพบใน ถ้าโลย FBC เช่นเดียวกัน แต่มีปริมาณน้อย) เกิดเป็นสารประกอบแคลเซียมซัลโฟะลูมิเนตไฮเดรต (หรือเอทธิงไกต์) และแคลเซียมโมโนซัลโฟะลูมิเนต แคลเซียมโมโนซัลโฟะลูมิเนตสามารถ เปลี่ยนเป็นเอทธิงไกต์ได้หากมีปริมาณซัลเฟตเหลืออยู่ในส่วนผสม การเกิดเอทธิงไกต์ขณะที่จีโอโพลิ เมอร์ยังไม่แข็งตัวจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาใดๆ แต่ถ้าหากเกิดเอทธิงไกต์ในจีโอโพลิเมอร์ที่แข็งตัวแล้วจะ ทำให้จีโอโพลิเมอร์เกิดการแตกร้าวได้ นอกจากนี้อะลูมิเนียมไฮดรอกไซด์ (Al(OH)_3) ยังสามารถทำ ปฏิกิริยากับสารประกอบ Ca ได้สารประกอบ CAH ซึ่งเป็นสารที่ให้กำลังอัดแก้วัสดุจีโอโพลิเมอร์ได้ (บริณญาและชัย, 2552)

งานวิจัยนี้จึงเติมอะลูมิเนียมไฮดรอกไซด์ (Al(OH)_3) ลงในระบบจีโอโพลิเมอร์เพื่อให้เกิด สารประกอบ Al-Si และ CAH โดยควบคุมการเกิดเอทธิงไกต์ และความเป็นเบสที่สูง pH ประมาณ 13 สามารถจำกัดการเกิดเอทธิงไกต์ในคอนกรีตที่แข็งตัวแล้วได้ ซึ่งเป็นข้อดีสำหรับจีโอโพลิเมอร์ เนื่องจากมีระบบที่เป็นเบสสูง

2.3 แคลเซียมชัลฟอะลูมิเนตไฮเดรตหรือเอททริงไกเต (Ettringite)

ปฏิกิริยาซัลเฟตันประกอบไปด้วย 2 ส่วน ปฏิกิริยาแรกเริ่มต้นทันทีที่ปูนซีเมนต์สัมผัสถกับน้ำยิปซัมที่เป็นองค์ประกอบของปูนซีเมนต์จะละลายน้ำไปอ่อนและทำปฏิกิริยากับไตรแคลเซียมอะลูมิเนตเกิดเป็นแคลเซียมชัลฟอะลูมิเนตไฮเดรต ($\text{Calcium sulfoaluminate hydrate}$, $\text{C}_6\text{AS}_3\text{H}_{32}$) หรือที่รู้จักในชื่อเอททริงไกเต ซึ่งเอททริงไกเตนี้เป็นสารประกอบที่มีปริมาณมาก แต่จะคงสภาพหรือเสถียรในสภาวะที่มีชัลเฟต์อ่อน ปริมาณมากในซีเมนต์เท่านั้น (ปริญญาและชัย, 2552)

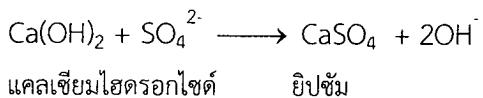

ซึ่งในกรณีของซีเมนต์ท้าไป ปริมาณยิปซัม (แตกตัวให้ชัลเฟต์อ่อน) มากจะมีน้อยมาก ทำให้ชัลเฟต์อ่อนที่ถูกปล่อยออกมานุ่กใช้หมุดก่อนที่จะทำปฏิกิริยาไฮเดรชันไตรแคลเซียมอะลูมิเนตจะเสร็จสิ้น ดังนั้นสารแคลเซียมชัลฟอะลูมิเนตไฮเดรต ก็จะเริ่มไม่คงสภาพหรือไม่เสถียรและจะเริ่มทำปฏิกิริยากับไตรแคลเซียมอะลูมิเนตแปลงสภาพไปเป็นโมโนชัลเฟต ซึ่งก็จะมีองค์ประกอบทางเคมีคล้ายกัน ต่างตรงที่อยู่ในรูปที่มีชัลเฟตันน้อยกว่าและมีปริมาณน้อยกว่า

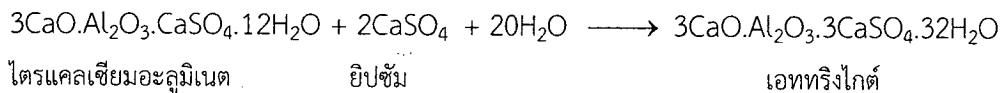
ดังนั้น เมื่อจากการสลายตัวไปก่อนของแคลเซียมชัลฟอะลูมิเนตไฮเดรตหรือเอททริงไกเตในคอนกรีตแข็งตัวท้าไปจึงมีจะพบโมโนชัลเฟตอยู่ในปริมาณมากกว่าอย่างไรก็ตาม โมโนชัลเฟตเองก็พร้อมที่จะเปลี่ยนกลับเป็นเอททริงไกเตได้อีกถ้ามีสภาวะที่เหมาะสม

สืบเนื่องจากปฏิกิริยาแรก การเกิดของโมโนชัลเฟตที่สะสมตัวเองอยู่ในคอนกรีตแข็งตัวนี้ เปรียบเสมือนระเบิดเวลาที่ซ่อนอยู่ในเนื้อคอนกรีตถ้าโครงสร้างคอนกรีตตั้งอยู่ในสถานที่ที่ปริมาณชัลเฟตัน้อยๆ หรือไม่มีเลยโมโนชัลเฟต มักจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาใดๆ แต่ถ้าโครงสร้างคอนกรีตบังเอญไปตั้งอยู่ในบริเวณที่มีชัลเฟตอ่อนสูง โมโนชัลเฟตจะเปลี่ยนกลับไปเป็นแคลเซียมชัลฟอะลูมิเนตไฮเดรต หรือเอททริงไกเตอีกครั้ง โดยมีกระบวนการเป็นขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ชัลเฟตอ่อนจะทำปฏิกิริยากับแคลเซียมไฮดรอกไซด์เกิดเป็นยิปซัม ซึ่งยิปซัมที่ได้นี้มีปริมาณสูงถึงร้อยละ 120 และเชื่อว่าเป็นกลไกสำคัญอีกอันหนึ่งของกระบวนการแตกร้าวในคอนกรีต

ขั้นที่ 2 ยิปซัมที่ได้จากการขันตันจะย้อนกลับมาทำปฏิกิริยากับโนโนซัลเฟตเพื่อเกิดเป็นแคลเซียมซัลฟอะลูมิเนตไอกเรตหรือเอทธริงไกร์ต

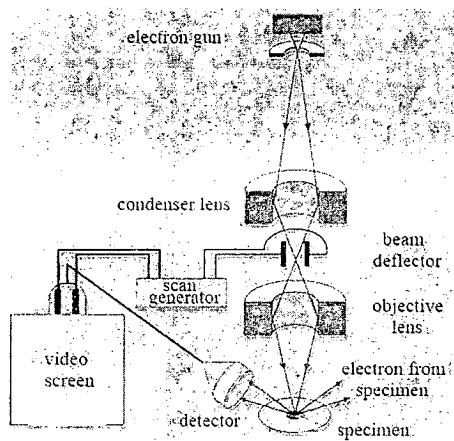

ซึ่งในกรณีนี้ เนื่องจากคอนกรีตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ล้อมไปด้วยซัลเฟตในปริมาณสูง การเกิดขึ้นของเอทธริงไกร์ต จะค่อนข้างเสถียรและไม่เสื่อมลายไป ด้วยขนาดของปริมาตรที่มากกว่าเดิมร้อยละ 55 ของเอทธริงไกร์ตทำให้เกิดแรงดันภายในเนื้อคอนกรีตและเกิดการแตกกระเทาะออกจากกัน (ปิติ, 2549) 2.4 เทคนิคที่ใช้ในการทดสอบ

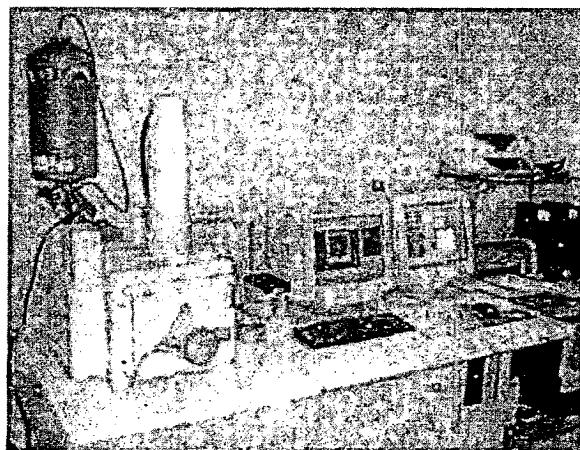
2.4.1 กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (Scanning Electron Microscope ; SEM)

กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการศึกษารายละเอียดของผิวน้ำของตัวอย่างที่ต้องการตรวจสอบ ภาพที่ได้เป็นภาพสามมิติมีส่วนลึก มีประโยชน์ในการศึกษาลักษณะภายนอกของตัวอย่าง SEM เป็นกล้องจุลทรรศน์ที่ใช้ลำแสงอิเล็กตรอน ฉายหรือส่องกราดไปบนผิวของตัวอย่างที่ต้องการตรวจสอบให้ได้ข้อมูลของลักษณะพื้นผิวปรากฏเป็นภาพขยายที่สามารถมองเห็น ได้ด้วยตาเปล่าหรืออาจบันทึกภาพที่บนแผ่นฟิล์มได้ (ศูนย์เครื่องมือวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549)

หลักการทำงานของเครื่อง SEM จะประกอบด้วยแหล่งกำเนิดอิเล็กตรอนซึ่งทำหน้าที่ผลิตอิเล็กตรอนเพื่อป้อนให้กับระบบ โดยกลุ่มอิเล็กตรอนที่ได้จากแหล่งกำเนิดจะถูกเร่งด้วยสนามไฟฟ้าจากนั้นกลุ่มอิเล็กตรอนจะผ่านเลนส์รวมรังสี (Condenser lens) เพื่อทำให้กลุ่มอิเล็กตรอนกลอยเป็นลำอิเล็กตรอน ซึ่งสามารถปรับให้ขนาดของลำอิเล็กตรอนใหญ่หรือเล็กได้ตามต้องการ หากต้องการภาพที่มีความคมชัดจะปรับให้ลำอิเล็กตรอนมีขนาดเล็ก หลังจากนั้นลำอิเล็กตรอนจะถูกปรับระยะไฟก์สโดยเลนส์ใกล้ตัวๆ (Objective lens) ลงไปบนผิวชิ้นงานที่ต้องการศึกษา หลังจากลำอิเล็กตรอนถูกกราดลงบนชิ้นงานจะทำให้เกิดอิเล็กตรอนทุติยภูมิ (Secondary electron) ขึ้นซึ่งสัญญาณจากอิเล็กตรอนทุติยภูมินี้จะถูกบันทึก และแปลงเป็นสัญญาณทางอิเล็กทรอกนิกส์

รูปที่ 2.2 หลักการทำงานของเครื่อง SEM

รูปที่ 2.3 กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องการดู

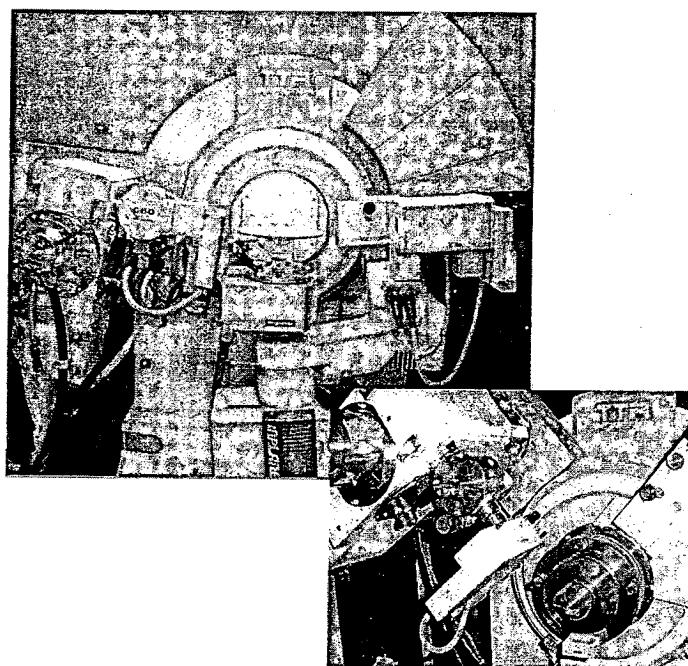
การเคลือบผิวตัวอย่าง

ผิwtัวอย่างที่จะใช้ศึกษาด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบส่องการดูต้องสามารถให้อิเล็กตรอนเคลื่อนที่ได้อย่างดีหรือสามารถนำไปฟื้นได้ ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเพิ่มความสามารถในการนำไปฟื้นให้กับตัวอย่างที่นำไปฟื้นได้เล็กน้อย ซึ่งสามารถทำได้โดยการเคลือบผิwtัวอย่างด้วยสารตัวนำ เช่น คาร์บอน (C), ทอง (Au) และโลหะผสมทอง - พัลลาเดียม (Au - Pd) และการฉาบผิwtัวอย่างต้องกระทำที่สภาวะสุญญากาศ และให้กระแสนไฟฟ้าที่เหมาะสม เพื่อให้โลหะเปลี่ยนจากสภาพแท่งโลหะมาเป็นโมเลกุลและตกลงบนผิwtัวอย่างแห่งตัวอย่างในอัตราเดียวกันซึ่งจะทำให้ผิวเคลือบตัวอย่างเป็นเนื้อเดียวกัน

2.4.2 X-ray diffraction (XRD)

เทคนิคเอกซเรย์ดิฟแฟร์กชัน หรือ เทคนิค XRD เป็นเทคนิคที่นำรังสีเอกซ์มาวิเคราะห์หาองค์ประกอบของธาตุต่าง ๆ ในสารทั้งในเชิงคุณภาพ (Qualitative) และปริมาณ (Quantitative) และใช้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของผลึก (Crystal Structure) หรือโมเลกุลของสารด้วยการใช้เทคนิคการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ (X-ray Diffraction) (สринทร, 2543)

เทคนิค XRD อาศัยหลักการของการยิงรังสีเอกซ์ ที่ทราบความยาวคลื่น ไปกระทบชิ้นงาน ทำให้เกิดการเลี้ยวเบนของรังสีที่มุ่งต่างๆ กันโดยมีหัววัดเป็นตัวรับข้อมูล เนื่องจากองศาในการเลี้ยวเบนของรังสี X จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและโครงสร้างของสารที่มีอยู่ในตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้รับจึงสามารถบ่งบอกชนิดของสารประกอบที่มีอยู่ในสารตัวอย่างและสามารถนำมาใช้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างของผลึกของสารตัวอย่างนั้นได้ นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้ยังสามารถทำปริมาณของสารประกอบแต่ละชนิดในสารตัวอย่าง ปริมาณความเป็นผลึก ขนาดของผลึก ความสมบูรณ์ของผลึก และความเค้นของสารประกอบในสารตัวอย่าง อีกทั้งความหนาของพิล์มได้อีกด้วย

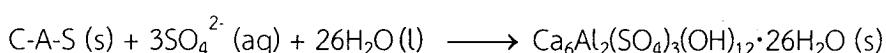
รูปที่ 2.4 เครื่อง X-ray diffractometer

2.5 แนวคิดในการนำถ่านอย FBC มาศึกษาวิจัย

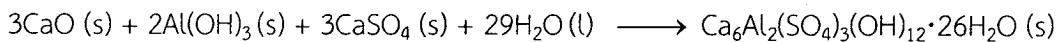
จากปัญหาและคุณสมบัติของถ่านอย FBC งานวิจัยนี้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาในการนำถ่านอย FBC มาใช้ประโยชน์ โดยเน้นที่การผลิตเป็นวัสดุจีโอโพลิเมอร์ โดยการผสมอะลูมิเนียมไฮดรอกไซด์ลงในส่วนผสมจีโอโพลิเมอร์เพื่อเปลี่ยนแคลเซียมในถ่านอย FBC ให้เป็นสารประกอบแคลเซียมอะลูมิเนตไฮเดรตที่เป็นสารที่ให้กำลังแต่่วัสดุจีโอโพลิเมอร์ และควบคุมการเกิดสารประกอบเอทธิริงไกต์ที่เกิดจากสารประกอบซัลเฟตในถ่านอย FBC

นอกจากนี้ ถ่านอย FBC มีปริมาณแคลเซียมซัลเฟต (CaSO_4) ในปริมาณที่สูง เช่นกัน ซึ่งเกิดจากการพ่นหินปูนไปจับกับก๊าซ SO_x ในระบบการเผาแบบฟลูอิดไดซ์เบด CaSO_4 ในถ่านอย FBC สามารถทำปฏิกิริยากับอะลูมิն่า (ซึ่งพบในถ่านอย FBC เช่นกัน แต่มีปริมาณน้อย) เกิดเป็นสารประกอบแคลเซียมซัลโฟอะลูมิเนตไฮเดรต (หรือเอทธิริงไกต์) และแคลเซียมโมโนซัลโฟอะลูมิเนต (ปริญญาและชัย, 2552; Sheet and Kwan, 2003) แคลเซียมโมโนซัลโฟอะลูมิเนตสามารถเปลี่ยนเป็นเอทธิริงไกต์ได้หากมีปริมาณซัลเฟตเหลืออยู่ในส่วนผสม การเกิดเอทธิริงไกต์ขณะที่จีโอโพลิเมอร์ยังไม่แข็งตัวจะไม่เกิดปัญหาใดๆ แต่ถ้าเกิดเอทธิริงไกต์ในจีโอโพลิเมอร์ที่แข็งตัวแล้วจะทำให้จีโอโพลิเมอร์เกิดการแตกร้าวได้ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเติมอะลูมิเนียมไฮดรอกไซด์ (Al(OH)_3) ลงในระบบจีโอโพลิเมอร์เพื่อให้เกิดปฏิกิริยากับ CaSO_4 เป็นเอทธิริงไกต์ให้หมดและไม่มีซัลเฟตเหลือที่เอทธิริงไกต์จะทำปฏิกิริยาเปลี่ยนกลับไปเป็นแคลเซียมโมโนซัลโฟอะลูมิเนตอีกรึ อย่างไรก็ตามมีการรายงานว่าระบบที่มีความเป็นสูง pH ประมาณ 13 สามารถจำกัดการเกิดเอทธิริงไกต์ในองค์กริทที่แข็งตัวแล้วได้ (Sheet and Kwan, 2003) ซึ่งเป็นข้อดีสำหรับจีโอโพลิเมอร์ เนื่องจากระบบมีความเป็นสูง

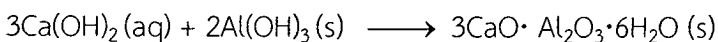
ปฏิกิริยาการเกิดเอทธิริงไกต์ในปูนซีเมนต์เป็นดังนี้

ปฏิกิริยาการเกิดเอทธิริงไกต์ในจีโอโพลิเมอร์จากถ่านอย FBC ที่เติม Al(OH)_3 เพิ่มเข้าไปในระบบเป็นดังนี้

นอกจากนี้การเติมสารประกอบอะลูมิเนียมไฮดรอกไซด์ลงในส่วนผสมจีโอโพลิเมอร์ ยังทำให้ได้สารประกอบแคลเซียมอะลูมิเนตไฮเดรตที่เป็นสารที่ให้กำลังแต่่วัสดุจีโอโพลิเมอร์อีกด้วย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Yan และคณะ (2001) ได้ทำการหาปริมาณและดูโครงสร้างของเอทธิริงไกต์ด้วยเทคนิค XRD และ SEM-EDS เตรียมเพสต์ที่เติมสารเติมแต่งร้อยละ 10 บ่มที่อุณหภูมิ 70°C เพื่อป้องกันการเกิดเอทธิริงไกต์ หรือโน้มน้าวให้เอทธิริงไกต์ถูกทำลาย ความชื้นสัมพัทธ์ในกระบวนการ TMC และภายหลัง การบ่มระยะเวลา กับอุณหภูมิห้อง เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดปริมาณ, โครงสร้างและเป็นผลให้เกิด ขยายตัวของเอทธิริงไกต์ นอกจากนี้ปริมาณและโครงสร้างของเอทธิริงไกต์ ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มี อิทธิพลต่อผลขยายตัวของเอทธิริงไกต์

Lee และ van Deventer (2004) ศึกษาอิทธิพลของสารอนินทรีย์ที่มีต่อความแข็งแรงและ ความทนทานของจีโอโพลิเมอร์จากเด็กอย่างเดินทางลิน ที่อายุการบ่ม 7, 21, 90, 180 และ 270 วัน ที่อุณหภูมิปกติ และจีโอโพลิเมอร์ 2 ระบบที่มีความเข้มข้นของสารละลายน้ำ soluble และ insoluble ได้แก่ KCl , CaCl_2 และ MgCl_2 เกือบcarbonate ได้แก่ K_2CO_3 , CaCO_3 และ MgCO_3 โดยศึกษาความแข็งแรงและความทนทานของจีโอโพลิเมอร์ พบร่องรอยของจีโอโพลิเมอร์ลดลง โดยทำให้เกิดการแตกตะกอนและเกิดผลึกขึ้นในเฉลกะลูมิโนซิลิกะต ส่วนเกือบ การบ่อน Grafite จะป้องกันการเกิดปฏิกิริยาไฮโดรไลซิสที่เจล สำหรับระบบที่มีความเข้มข้นของสารละลายน้ำ กว่าจะช่วยเร่งการละลายของของแข็ง แต่ก็ทำให้เกิดการแตกตะกอนของเฉลกะลูมิโนซิลิกะต ทำให้มีค่า กำลังอัดที่ต่ำ

Barbarulo และคณะ (2007) ได้ทำการสังเคราะห์ C-S-H และเอทธิริงไกต์ด้วยระบบ Suspension แล้วทำการศึกษาที่อุณหภูมิ 20 และ 85°C ใช้เทคนิค X-ray diffraction อธิบายความ สมดุลของ C-S-H กับเอทธิริงไกต์

Yao และคณะ (2009) ศึกษาลักษณะของกระบวนการจีโอโพลิเมอไรเซชันของดินขาวเผา โดย ใช้สารละลายน้ำ soluble และสารละลายน้ำ insoluble เป็นตัวเร่ง ศึกษาผลของความเข้มข้นของ สารละลายน้ำ soluble ของสารละลายน้ำ insoluble และอุณหภูมิของการเกิดปฏิกิริยาจีโอโพลิเมอไรเซชัน โดยใช้เทคนิค ไอโซเทอร์มอล แคลอริมิทรี, เอกซเรย์ ดิฟเฟรคชัน และ $^{27}\text{Al} / {29}\text{Si}$ MAS NMR พบร่องรอยของจีโอโพลิเมอไรเซชันของดินขาวเผาภายใต้สภาวะที่มีสารละลายน้ำ soluble เป็นตัวเร่ง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การละลาย 2) การเกิดปฏิกิริยาจีโอโพลิเมอไรเซชัน และ 3) ความ เสถียร โดยอัตราการเกิดปฏิกิริยาจีโอโพลิเมอไรเซชันของสารละลายน้ำ soluble เป็นตัวเร่ง สารละลายน้ำ insoluble และสารละลายน้ำ insoluble เป็นตัวเร่ง ของจีโอโพลิเมอไรเซชัน 15 โมลาร์ จะมีผลต่อ อัตราการเกิดปฏิกิริยาจีโอโพลิเมอไรเซชันของสารละลายน้ำ soluble และการเกิดปฏิกิริยาจีโอโพลิ เมอไรเซชันจะเพิ่มขึ้นเมื่อปริมาณของอัลคาไลน์เพิ่มขึ้น โดยปริมาณของซิลิกะตแอนไอออนในสารตัวเร่ง ไม่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาจีโอโพลิเมอไรเซชัน